

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 436/2018-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Frederikou Birkovou, Brezová 10, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 3/2017 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 29 C 90/2013 a sp. zn. 42 Ro 771/2012) za účasti Okresného súdu Košice II a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 3/2017 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 600 € (slovom šesťsto eur), ktoré je jej Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Košice II je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 325,42 € (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jej právnej zástupkyne JUDr. Frederiky Birkovej, Brezová 10, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. mája 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 3/2017 [pôvodne vedenom pod sp. zn. 29 C 90/2013 a sp. zn. 42 Ro 771/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“)].

2. Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na vydanie platobného rozkazu zo 7. decembra 2012 na okresnom súde domáhala zaplatenia nevyplatennej mzdy vo výške 2 624,14 € s príslušenstvom od žalovanej. Okresný súd 12. decembra 2012 vydal platobný rozkaz sp. zn. 42 Ro 771/2012. Z dôvodu podaného odporu bol spis 31. mája 2013 prevedený do registra C a ďalej vedený pod sp. zn. 29 C 90/2013. Uznesením z 26. augusta 2013 okresný súd prerušil konanie

do právoplatného ukončenia sporu sp. zn. 15 Cpr 1/2013 o neplatnosť okamžitého ukončenia pracovného pomeru. Keďže žalovaná v priebehu konania časť nároku zaplatila, okresný súd uznesením z 21. júla 2015 vylúčil zvyšok nároku na samostatné konanie, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. 29 C 3/2017. Do dňa podania sťažnosti na ústavnom súde vec nebola právoplatne rozhodnutá.

3. Sťažovateľka v prílohe k sťažnosti uvádza prehľad úkonov súdu a korešpondenciu so súdom a v sťažnosti poukazuje na jednotlivé obdobia nečinnosti okresného súdu. Podľa jej názoru väčšina pojednávaní bolo neefektívnych a formálnych a „*neexistuje skutočnosť, ktorá by mohla ospravedlniť to, že konanie trvá viac ako päť a pol roka a súd doposiaľ nerozhodol.*“.

4. V sťažnosti ďalej uvádza:

„Sťažovateľka opakovane žiadala okresný súd o rozhodnutie vo veci, poukazujúc na to, že ju toto konanie zaťažuje. Súd napriek tomu pojednávanie konané dňa 07.05.2018 odročil na deň 06.06.2018 za účelom vyhlásenia rozsudku, čo sťažovateľka vníma ako ďalší prietah v konaní. Sťažovateľka je osamelá 57 ročná žena, ktorá musí obstáť v silnej konkurencii na pracovnom trhu. Potrebuje sa sústrediť na prácu a nie byť roky zaťažovaná chodením na súdne pojednávania, byť v strese v očakávaní výsledku, úzkosti a neistote, keď ju autorita súdu nevie zabezpečiť ani to, aby dostala platby z oficiálneho účtu zamestnávateľa a k tomu riadne vyúčtovanie, tzv. výplatné pásky. Je frustrovaná z toho, že súd jej vyčíta, že svoju výplatu si nedokázala vypočítať na cent presne, pritom je to povinnosť zamestnávateľa vypočítať výšku mzdy zamestnanca. Nerozumie, prečo súd nevyčíta zamestnávateľovi, že zamestnancovi nielenže nezaplatil, ale mu ani nedal výplatnú pásku.

Sťažovateľka podala 2 sťažností predsedovi OS KE II a 2 žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti predsedovi Krajského súdu v Košiciach.

Predseda OS KE II pokladal sťažnosti za sčasti neopodstatnené a sčasti neprípustné a podľa jeho názoru k prietahom nedošlo.

Predseda Krajského súdu v Košiciach pokladal sťažnosti za riadne vybavené predsedom OSKE II. V prvej odpovedi sa ospravedlnil za dĺžku sporu a oznámil, že spor

bude sledovať. Tiež oznámil, že žalovanej bola pre neplnenie si povinnosti súdom uložená poriadková pokuta

Napriek tomuto ubezpečeniu sa následne odročili ďalšie dve pojednávania. Obálka v ktorej bolo Uznesenie o uložení poriadkovej pokuty žalovanej sa súdu vrátila naspäť ako neprevzatá v odbernej lehote /spis 29C/3/2017 list 86/...

Pokiaľ ide o postup OS KE II, bolo uskutočnených šesť pojednávanií: 22.10.2014, 11.07.2015, 24.04.2017, 04.12.2017, 21.02.2018, 07.05.2018 tieto boli podľa názoru sťažovateľky neefektívne, nakoľko žalovaná a jej právny zástupca sa nedostavili ani raz a substitučný právny zástupca spravidla nevedel reagovať. Procesné úkony súdu ako prerušenie konania, vylúčenie zvyšku nároku na samostatné konania, odročenie pojednávania za účelom vyhlásenia rozsudku boli podľa názoru sťažovateľky v jej neprospech, ona ich nežiadala, naopak, aktívne sa proti nim bránila a požadovala rozhodnúť vo veci. Podľa názoru sťažovateľky tieto úkony súdu boli zbytočné, formálne a nijako neprispeli ani k rozhodnutiu vo veci, ani k urýchleniu konania. Boli tiež v rozpore s ustanovením §179 Civilného sporového konania o vedení pojednávania, kde je uvedené, že pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávanií. V záujme sťažovateľky bolo to, aby súd konal tak, aby vec čím skôr skončila vyhlásením rozsudku, k čomu doposiaľ nedošlo. Napriek skutočnosti, že išlo o pracovnoprávny spor, v ktorom vystupovala sťažovateľka ako slabšia strana, súd to podľa sťažovateľky v konaní nezohľadňoval. Súd vyhovel žalovanej a prerušil konanie na dva roky, kým OS KE II nezamietol účelovú žalobu žalovanej a kým Krajský súd rozhodnutie nepotvrdil, lebo žalovaná sa odvolala. Tiež vyhovel žalovanej a peniaze zo súdnej úschovy poslal na súkromný účet, čo povzbudilo žalovanú a potom všetky platby pre sťažovateľku boli doručované zásadne z tohto súkromného účtu a bez vyúčtovania, čo vyvolalo ďalšie prieťahy v konaní. Napriek tomu, že v konaní sa opakovane preukázalo, že žalovaná zatajuje podstatné skutočnosti, súd nevykonával dokazovanie navrhované sťažovateľkou. Súd toleroval neplnenie si povinností žalovanej ktoré jej zadal, minimálne jedno podania žalovanej neposlal sťažovateľke vôbec, iné jej zas doručil tesne pred pojednávaním, čo opäť vyvolalo prieťahy. Vyhovel žalovanej a odročil pojednávanie bez skúmania opodstatnenosti žiadosti. Súd odročil tiež dve skoršie vytyčené pojednávania pre PN zákonnej sudkyne.“

5. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Košice II, pod sp. zn. 29C/03/2017 / predtým 29C/90/2013, predtým 42RO/771/2012/.

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Košice II, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 29C/03/2017 konal bez zbytočných prietáhov v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku.

Ústavný súd priznáva sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 2.500 €. Okresnému súdu Košice II ukladá povinnosť vyplatiť sťažovateľke finančné zadosťučinenie a uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 325,42 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, pričom trovy je povinný poukázať na účet právneho zástupcu sťažovateľky - JUDr. Frederiky Birkovej, [REDACTED]

[REDACTED] “

6. Sťažovateľka sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 2 500 € z dôvodu, že *„napadnuté prietahy v konaní OS KE II napomáhajú k pocitu frustrácie sťažovateľky... Sťažovateľka má pocit bezradnosti z toho, že toto konanie trvá tak dlho...“*.

7. Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 436/2018-13 z 1. augusta 2018 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti a zároveň oznámil ústavnému súdu, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

8. Vyjadrenie predsedu okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV 584/2018 bolo ústavnému súdu doručené 10. septembra 2018. Okrem prehľadu jednotlivých procesných úkonov v ňom predseda okresného súdu vyjadruje záver o nedôvodnosti podanej sťažnosti, pričom uvádza tieto argumenty: *„v konaní sa nevyskytli žiadne obdobia dlhodobej nečinnosti, ktoré by mohli byť hodnotené ako zbytočné prietahy. Práve samotná sťažovateľka ovplyvnila dĺžku predmetného konania aj tým spôsobom, že sa odvolala voči*

uzneseniu, ktorým bolo konanie prerušené, pričom odvolací súd uznesenie potvrdil. Predovšetkým však treba poukázať na obdobie od 27.8.2015 do 27.10.2016, kedy sa spis nachádzal na odvolacom súde v dôsledku podania odvolania sťažovateľky proti uzneseniu o čiastočnom zastavení konania a vylúčení zvyšného nároku na samostatné konanie... odvolanie bolo podané nedôvodne, keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo čiastočne potvrdené a odvolanie čiastočne odmietnuté.“ Predseda okresného súdu tiež poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť v čase, keď bolo zrejmé, že bude vyhlásený rozsudok, čo sa javí z jeho strany ako nepochopiteľné a nelogické konanie.

9. Predseda okresného súdu k prípisu pripojil vyjadrenie sudkyne konajúcej vo veci, podľa ktorého celková dĺžka konania v danom spore *„je primeraná vzhľadom na obtiažnosť sporu a jednotlivé dielčie nároky uplatňované žalobkyňou, rozsiahlosť dokazovania, ktoré bolo potrebné vykonať (neurčitosť a nejednoznačnosť) nárokov žalobkyne najmä v časti nároku na zaplatenie stravného pri pracovných cestách (čo podanie to iná žiadaná výška nároku), na postoj žalobkyne – podávanie opravných prostriedkov proti rozhodnutiam súdu prvej inštancie , čo zapríčinilo časovo dlhý proces od prípravy odvolania až po doručenie rozhodnutia odvolacieho súdu, pričom všetky odvolania žalobkyne boli nedôvodné, a zbytočne predlžovali súdne konanie a vzhľadom aj na priemerný počet vecí v senáte konajúcej sudkyne za predmetné obdobie, ktorý sa pohyboval na úrovni cca 500 vecí.“*

10. Predseda okresného súdu v uvedenom prípise zároveň oznámil ústavnému súdu, že netrvá na konaní ústneho pojednávania a súhlasí s upustením od neho.

11. Sťažovateľka v závere svojej ústavnej sťažnosti vyjadrila súhlas s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

12. Vzhľadom na vyjadrenie sťažovateľky a predsedu okresného súdu o tom, že súhlasia s upustením od ústneho pojednávania, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

13. Podaním z 24. septembra 2018 sťažovateľka informovala ústavný súd o novozistenom priedahu v trvaní troch rokov, ktorý opierala o rozsudok prvostupňového súdu č. k. 29 C 3/2017-221 zo 6. júna 2018, podľa ktorého je jej nárok vysporiadaný od 29. júla 2015. Skutočnosť, že súd neukončil konanie a pojednával podľa nej „*ďalšie tri roky o nulovom nároku*“, pokladala sťažovateľka za novozistený trojročný priedah v konaní. Zároveň vyjadrila, že zotrúva na svojej sťažnosti v celom rozsahu, požaduje však za toto oznámenie navýšiť trovy konania o jeden úkon v sume 153,50 € s režijným paušálom v sume 9,21 €, celková suma trov konania bude 488,13 €.

II.

14. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 29 C 3/2017 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 29 C 90/2013 a sp. zn. 42 Ro 771/2012). Zároveň namietala aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, pričom

v obsahu týchto práv neexistuje zásadná odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

18.1 Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, v ktorý sa bude konať nové pojednávanie.

18.2 Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva napríklad z § 157 ods. 1 CSP, podľa

ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo z § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

19. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj s'ťažnost' s'ťažovateľky.

20. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o finančných nárokoch vyplývajúcich z ukončenia pracovného pomeru patrí k bežnej rozhodovacej praxi všeobecných súdov, a teda vec nie je právne zložitá. Ústavný súd síce zohľadnil istú mieru faktickej zložitosti veci a s'ťaženie postupu súdu spôsobené nepresným vyčíslením žalobného nároku, jeho častými zmenami a novými návrhmi na vykonanie dokazovania, čo však nemalo zásadný vplyv na celkové posúdenie veci ako fakticky zložitej.

21.1 Správanie s'ťažovateľky ako strany sporu je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu s'ťažovateľka čiastočne svojím správaním prispela k spomaleniu postupu súdu v konaní, za čo jej bola uložená poriadková pokuta, napriek

ktorej došlo jej nečinnosťou k odročeniu ďalších dvoch pojednávanií súdu. Uvedená skutočnosť vyplýva z vyjadrenia predsedu okresného súdu (bod 8 tohto odôvodnenia), ako aj z obsahu samotného spisu. Nemožno prehliadnuť, že správanie protistrany majúcej za následok odročenie šiestich pojednávanií spomalilo postup súdu v konaní omnoho výraznejším spôsobom. Sťažovateľka sa zúčastňovala pojednávanií (okrem už uvedených), o konanie sa zaujímalala aj tým, že aktívne nazerala do súdneho spisu a reagovala na jeho priebeh podaniami, v ktorých menila výšku požadovaného nároku a menila petit svojho žalobného nároku (návrh na doplnenie podania z 12. septembra 2013, sčasti späťvzatie návrhu a návrh na zastavenie konania v tejto časti z 22. októbra 2014 a 5. januára 2015, špecifikácia nároku z 3. augusta 2015), reagovala na vyjadrenia žalovaného, podávala návrhy na doplnenie dokazovania (29. júla 2013, 19. septembra 2013, 18. novembra 2013, 22. októbra 2014, 2. apríla 2017), vyjadrovala námietky voči protokolácii zápisnice z pojednávania, podala návrh na vydanie predbežného opatrenia a doplnenie návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Sťažovateľka tiež využila opravné prostriedky, ktoré jej procesné právo poskytuje (odvolania proti uzneseniu o prerušení konania a proti uzneseniu o čiastočnom zastavení konania a o vylúčení časti nároku na samostatné konanie). Využitie týchto prostriedkov, aj keď im nebolo vždy zo strany súdu vyhovievané, však nemožno považovať za také správanie sťažovateľky, ktoré by spôsobovalo zbytočné prieťahy v konaní. S poukazom na už uvedené zistenia ústavný súd konštatuje, že aj keď sa počas väčšej časti konania (vzhľadom na jeho celkový priebeh) sťažovateľka správala zodpovedne a jej správanie nevedlo k zbytočným prieťahom, v určitom období konania k prieťahom v predmetnom konaní svojím prístupom a správaním sťažovateľka tiež prispela a jej procesná aktivita mala vplyv na celkovú dĺžku konania pred okresným súdom.

21.2 Nad rámec k tomuto bodu odôvodnenia ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka síce mala možnosť ústavnú sťažnosť na prieťahy v konaní podať aj v inom štádiu konania pred súdom, urobila tak ale až vtedy, keď súd odročil pojednávanie pre účely vyhlásenia rozsudku v merite veci, a teda tento postup sťažovateľky zrejme smeroval len k získaniu primeraného finančného zadosťučinenia, keďže vedela že vyhlásením rozsudku, ktorým sa ukončí porušovanie jej práv spočívajúcich v prieťahoch v konaní, uvedenú možnosť stratí.

21.3 Čiastočný podiel sťažovateľky (bod 21.1 tohto odôvodnenia) majúci tiež za následok sťaženie postupu súdu v konaní (bližšie pozri bod 21.1 tohto odôvodnenia), ale aj

účelové konanie sťažovateľky pred podaním ústavnej sťažnosti (bod 21.2 tohto odôvodnenia) ústavný súd potom zohľadnil pri priznaní výšky finančného zadostučinenia sťažovateľke (bod 2 výroku tohto nálezu).

22. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

23. Predseda okresného súdu pripojil k vyjadreniu k sťažnosti chronológiu úkonov vykonaných v konaní. Po preštudovaní spisu okresného súdu sp. zn. 29 C 3/2017 ústavný súd dospel k záveru, že uvedený prehľad úkonov zodpovedá obsahu spisu, a preto ho použil ako podklad na hodnotenie postupu okresného súdu vo veci:

„- žaloba o zaplatenie 2 624,14 € s príslušenstvom zo 7. 12. 2012,

-dňa 12. 12. 2012 bol vo veci vydaný platobný rozkaz sp. zn. 42Ro771/2012.

-dňa 22. 2. 2013 podal žalovaný proti platobnému rozkazu odpor.

-dňa 5.4.2013 bol žalovaný vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor a jeho rovnopis bol zaslaný na vyjadrenie sťažovateľke.

-dňa 22.4.2013 sa sťažovateľka k odporu písomne vyjadrila a dňa 29.4.2013 zaplatil žalovaný súdny poplatok za podaný odpor.

-v dôsledku podaného odporu bol spis dňa 31.5.2013 prevedený do registra C.

-dňa 15.7.2013 požiadala zákonná sudkyňa o pripojenie súvisiaceho spisu

-po oboznámení sa s obsahom pripojeného spisu bolo konanie uznesením zo dňa 26.8.2013 prerušené.

-dňa 9.9.2013 podala sťažovateľka návrh na vydanie predbežného opatrenia,

-dňa 13.9.2013 bola sťažovateľka vyzvaná na doplnenie dôvodov za účelom posúdenia dôvodnosti podaného návrhu.

-dňa 16.9.2013 svoj návrh doplnila. V uvedený deň podala tiež odvolanie proti uzneseniu o prerušení konania zo dňa 26.8.2013.

-uznesením zo dňa 30.9.2013 bolo rozhodnuté o návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 9.10.2013.

-proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia sa žalovaný cestou svojho právneho zástupcu odvolal dňa 22.10.2013.

-dňa 27.11.2013 bol žalovaný vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie a toto bolo zaslané na vyjadrenie sťažovateľke.

-dňa 18.12.2013 bol spis predložený na rozhodnutie o podaných odvolaniach proti uzneseniam zo dňa 26.8.2013 a 30.9.2013 Krajskému súdu v Košiciach.

-dňa 21.1.2014 bol spis vrátený z odvolacieho súdu s rozhodnutiami, ktorými bolo uznesenie o prerušení konania potvrdené a uznesenie o nariadení predbežného opatrenia zmenené. Uznesenia nadobudli právoplatnosť 30.1.2014.

-dňa 6.3.2014 bol zisťovaný stav konania, ktoré bolo dôvodom prerušenia konania.

-dňa 3.4.2014 bol spis zaslaný na vyžiadanie Okresnej prokuratúry Košice II.

-dňa 9.6.2014 oznámila sťažovateľka, že konanie, ktoré bolo dôvodom prerušenia konania, je právoplatne ukončené.

-dňa 18.6.2014 tunajší súd požiadal Okresnú prokuratúru Košice II o vrátenie spisu.

-dňa 14.7.2014 bol predmetný spis Okresnou prokuratúrou Košice II vrátený.

-v auguste 2014 bolo určené pojednávanie na deň 22.10.2014.

-pojednávanie sa uskutočnilo a za účelom ďalšieho dokazovania bolo odročené na deň 8.12.2014.

-dňa 4.12.2014 bolo pojednávanie, určené na deň 8.12.2014, odročené z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne.

-dňa 16.12.2014 bola sťažovateľka vyzvaná na špecifikáciu uplatnených nárokov.

-na výzvu reagovala podaním zo dňa 5.1.2015, kedy predložila tiež čiastočné späťvzatie žaloby.

-dňa 29.1.2015 bolo jej podanie zo dňa 5.1.2015 zaslané právnenému zástupcovi žalovaného.

-dňa 13.2.2015 bolo určené pojednávanie na deň 22.4.2015.

-z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne bolo pojednávanie zrušené a nový termín pojednávania určený na deň 1.7.2015.

-na uvedenom pojednávaní bolo konanie čiastočne zastavené a zvyšná časť uplatňovaného nároku bola vylúčená na samostatné konanie.

-dňa 4.8.2015 sa sťažovateľka proti uzneseniu odvolala.

-dňa 7.8.2015 bolo odvolanie sťažovateľky zaslané na vyjadrenie právneho zástupcovi žalovaného.

-z dôvodu podaného odvolania bol spis dňa 27.8.2015 predložený na rozhodnutie odvolaciemu Krajskému súdu v Košiciach, z ktorého bol vrátený dňa 27.10.2016 s rozhodnutím, ktorým bolo uznesenie o výroku o čiastočnom zastavení konania potvrdené a odvolanie odmietnuté v časti výroku o vylúčení časti nároku na samostatné konanie.

-po doručení rozhodnutia odvolacieho súdu toto nadobudlo právoplatnosť dňa 16.12.2016.

-vylúčená časť je vedená pod sp. zn. 29C 3/2017.

-dňa 24.1.2017 bolo vo veci určené pojednávanie na deň 22.3.2017.

-dňa 17.3.2017 požiadal žalovaný o odročenie pojednávania, určeného na 22.3.2017, z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu ich právneho zástupcu, -súd žiadosť akceptoval a určil nový termín pojednávania na deň 24.4.2017 -pojednávanie v uvedený deň sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom ďalšieho dokazovania.

-dňa 30.5.2017 doručil písomné stanovisko žalovaný.

-dňa 7.6.2017 bolo uvedené stanovisko doručované zástupcovi sťažovateľky.

-dňa 11.6.2017 podala sťažovateľka písomné vyjadrenie, ktoré bolo 18.8.2017 doručené právnemu zástupcovi žalovaného.

-v októbri 2017 bolo určené pojednávanie na deň 4.12.2017.

-pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na deň 21.2.2018 stým, že stranám sporu boli uložené povinnosti za účelom rozhodnutia veci. -uznesením zo dňa 11.1.2018 bola žalovanému uložená poriadková pokuta za nepredloženie žiadanych dokladov.

-dňa 21.2.2018 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 7.5.2018, keďže sťažovateľka na tomto pojednávaní predložila doklady, ku ktorým bolo potrebné zabezpečiť vyjadrenie žalovaného, ktorému za tým účelom bola určená 15-dňová lehota.

-dňa 7.5.2018 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 6.6.2018 za účelom vyhlásenia rozsudku.

-dňa 6.6.2018 bol vo veci vyhlásený rozsudok.

-dňa 19.6.2018 sa žalovaný proti rozsudku odvolal, dňa 21.6.2018 sa odvolala sťažovateľka.

-dňa 12.7.2018 boli odvolania zaslané na vyjadrenia procesným protistranám a žalovaný bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie.

-sťažovateľka doručila svoje stanovisko 30.7.2018 a dňa 7.8.2018 bolo toto vyjadrenie doručované právnenému zástupcovi žalovaného.

-dňa 9.8.2018 podala sťažovateľka písomné podanie, ktoré bolo 17.8.2018 zaslané žalovanému cestou jeho právneho zástupcu.“

24. Po preskúmaní chronológie vykonaných úkonov súdu vyplývajúcich z vyjadrenia predsedu okresného súdu a po preštudovaní predmetného spisu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že okresný súd vykonával úkony v zásade priebežne. Konanie bolo prerušené od 26. augusta do 23. mája 2014. V postupe súdu ústavný súd ale konštatuje určité obdobia nečinnosti, resp. aj neefektívneho postupu v konaní v období od 22. októbra 2014 do 1. júla 2015, od 21. septembra 2016 do 4. decembra 2017.

Neefektívny postup súdu spočíval aj v tom, že súd nedôsledne koncentroval svoj postup pri vedení konania zadávaním ďalších povinností stranám sporu na viacerých pojednávaniach, ktoré boli následné opätovne odročované bez ukončenia veci rozhodnutím súdu v merite veci.

25. Ústavný súd poznamenáva, že hoci uvedené krátke obdobia nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti nie sú sami osebe obzvlášť významné, nemohol neprihliadnuť na celkovú zjavne neprimeranú dĺžku konania trvajúceho od roku 2012, preto dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom a uvedený stav nebol do podania sťažnosti odstránený. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

III.

26. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Aj keď ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a porušenie práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, nevyhovel v tejto časti návrhu sťažovateľky a okresnému súdu príkaz konať vo veci bez zbytočných prietáhov neuložil (bod 4 výroku). Z vlastného zistenia ústavného súdu vyplýva, že konanie pred okresným súdom bolo v čase rozhodovania ústavného súdu meritórne skončené rozsudkom zo 6. júna 2018. Povinnosť okresného súdu konať vo veci sťažovateľky bez zbytočných prietáhov v potenciálnom prípade vrátenia veci na základe opravného prostriedku prvostupňovému súdu na ďalšie konanie napokon vyplýva pre okresný súd priamo z ústavy garantujúcej toto základné právo sťažovateľky.

IV.

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

28. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

29. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

30. Sťažovateľka sa domáhala priznania finančného zadosťučinenia v sume 2 500 € z dôvodov citovaných v časti I odôvodnenia tohto nálezu.

31. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci a celkovú dĺžku konania, dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 600 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

33. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

34. Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním.

35. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľke za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

36. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2018 predstavuje sumu 153,50 €. Za dva úkony tak prináleží suma 307 € a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za dva úkony v sume 18,42 €, čo spolu predstavuje sumu 325,42 € (bod 3 výroku tohto nálezu). Písomné vyjadrenie sťažovateľky z 24. septembra 2018 ústavný súd nepovažoval vzhľadom na jeho obsah ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

37. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2018